SPANDAN
Career Institute
The way of Success...
Since 2008

स्पंदन करिअर इन्स्टीट्युट

यशोगाथा

राज्यसेवा (पूर्व) परीक्षा - २०१९

स्ट्रेटेजी बुकलेट

------------प्रमुख मार्गदर्शक------------

मा.श्री. शरदचंद्र शर्मा	सौ. अर्चना वंजारी-भिवगडे	मा. विक्की खिराळे
उपशिक्षणाधिकारी	मुख्याधिकारी	उद्योग अधिकारी
MPSC 2018	MPSC 2018	MPSC 2018

Our Branches In Nagpur

@Sitabuldi @Nandanvan @Medical Sq.

Main Branch : Vidarbha Hindi Sahitya Sammelan Jhansi Rani Sq. Sitabuldi, Nagpur-12
Branch : Pandav College, Near Water Tank, New Nandanwan, Nagpur - 09
: Shri Sant Gadge Maharaj Dharmashala Ajni Road, Medical Sq. Nagpur-03

Contact : 0712-2535954, 9923262977, 9545668890

Visit : www.spandancareers.org

MPSC राज्यसेवा (पूर्व) परीक्षेची स्ट्रॅटेजी

स्पर्धा परीक्षेचा अभ्यासाची सुरुवात करतांना ....

- सर्वप्रथम स्पर्धा परीक्षेच्या अभ्यासक्रमाचे योग्य वाचन करून त्याचे विश्लषेण करावे.
- अभ्यास क्रमाचे योग्यरीत्या वाचन झाल्यावर आयोगाचे मागील ५ वार्षाचे पेपराचे विश्लेषण करावे.
- Micro नोट्स, विषयाचे नोट्स, घटकांवरील प्रश्न स्वत: तयार करावे.
- सर्वात महत्वाचे आणि आवश्यक नियमित वर्तमान पत्राचे वाचन करावे.
- स्पर्धा परीक्षेचा अभ्यास करत असतांना Revision अति आवश्यक असून ही बाब नेहमी लक्षात ठेवावी.
- परीक्षेचे सराव सराव प्रश्न सोडवण्यावर जास्तीत जास्त भर दयावा.

विषयानुरूप अभ्यासाची स्ट्रॅटेजी

सामान्य अध्ययन (पेपर क्र. १)

भारतीय राज्यव्यवस्था (Indian Polity)

- या विषयाचा सर्वप्रथम अभ्यास करतांना स्टेट बोर्डाची पुस्तके वाचावी.त्यामुळे basic consept clear होतील.
- राज्यघटनेच्या कलमा, मुलभूत अधिकार, मार्गदर्शक तत्त्वे, संसद (राष्ट्रपती, पंतप्रधान, राज्यसभा, लोकसभा) राज्यपाल, न्यायालय, राज्य विधीमंडळ, पंचायत राज, महत्वाचे घटक असुन यावर भर दयावा.
- राज्यघटनेच्या कलमा लक्षात ठेवण्याकरीता खालील प्रमाणे Trick वापरावी.
- उदा. कलम ७३ ते १११ यात ८९ अधिक केल्यास केंद्र आणि राज्य संदर्भातल्या कलमा लक्षात ठेवाता येतात. कलम ७५(पंतप्रधान नियुक्ति) + ८९ = १६४ (मुख्यमंत्री नियुक्ति) त्याच प्रमाणे असे केल्यास
- वरील प्रमाणेच कलम १११ ते १२३ यात ९० अधिक केल्यास
१२३(राष्ट्रपती अध्यादेश) + ९० (राज्यपाल अध्यादेश) = २१३

सामान्य विज्ञान (Science and Tech)

- वारंवार विचारण्यात येणाऱ्या घटकांचे विश्लेष्ण केल्यास असे लक्षात येईल की, जीवशास्त्र या भागावर सर्वाधिक आयोग (MPSC) प्रश्न विचारतो.
- त्यामुळे वनस्पती शास्त्र, प्राणी शास्त्र, मानवशास्त्र, रोग, आरोग्य, आहार, उपचार, लसी, शोध इ. घटक अतिशय महत्वाचे आहेत.
- भौतिकशास्त्र आणि रसायन शास्त्र या क्रमात अभ्यासावे. गणितीय प्रश्न, सूत्र, रासायनिक अभिक्रिया (Numuricals, Formula, Chemical Reaction) यावर भर दयावा.

पर्यावरण (Environment)

- पर्यावरण या घटकावरील विचारण्यात येणारे प्रश्न जास्तीत जास्त चालु घडामोडी च्या घटकाअनुसरून असतात हे लक्षात घ्यावे.
- basic consept करीता NCERT – Class 7th & NCERT – Class 11th आवश्यक वाचावे.
- पर्यावरण बदल संदर्भात आंतराष्ट्रीय परीषदेच्या घटकांचा अभ्यास करावा.

इतिहास (History)

- हा विषय सगळयात शेवटी अभ्यासाला घ्यावा. व Revision तर जास्तीत जास्त भर दयावा.
- या विषयाचा Cost – Benefit Analysis केल्यास असे जाणवेल, या विषयासाठी खुप प्रयत्न केल्यासही मिळणारे मार्क्स तुलनेने कमी असतात. तेव्हा परिक्षेत जास्तीत जास्त विचारण्यात येणारे उदा. समाजसुधारक महाराष्ट्र राज्याच्या स्थापनेचा लढा, इ. यावर भर दयावा.
- मागील काही वर्षापासून प्राचीन व मध्ययुगीन इतिहासावर प्रश्न विचारण्यात येत आहेत. त्याचा अभ्यास ११वी स्टेट बोर्ड/Lucent G.K. वरून करता येईल.
- पूर्व परिक्षेचा अभ्यास करताना सोबतच मुख्य परीक्षेचा ठेवल्यास अभ्यासाची योग्य दिशा ठरविता येईल.

भारतीय अर्थव्यवस्था (Indian Economics)

- हा विषय स्पर्धा परीक्षेच्या दृष्टीकोनातुन अवघड समजला जातो.
- त्यामुळे या विषयाचा अभ्यास करतांना संकल्पनेवर भर दयावा. Basic Fact वर जास्त भर दयावा.
- या विषयाचे महत्वाचे घटक राष्ट्रय उत्पन्न , मानवी विकास, आंतराष्ट्रीय संस्था, कर रचना बजेट हे असून यावर भर दयावा.
- तसेच महाराष्ट्रची आर्थिक पाहणी, भारताची आर्थिक पाहणी यांचाही अभ्यास करावा.
- या विषयाचे प्रश्न सोडवितांना प्रश्नाचे योग्य उत्तर माहीत असल्यावरच परीक्षेत प्रश्न सोडवावे.

भूगोल

- या विषयाबददल बराऱ्याच अंशी सोपा असून काहीसाठी खुप कठीण वाटणारा किंवा त्यामुळे नकाशा (Map) एवढा शब्द कायम लक्षात असू दया.
- या विषयाचा अभ्यास करत असतांना कायम नकाशा सोबत ठेवा. उदा. महाराष्ट्र, भारत, जगाचा नकाशा.
- भूगोल हा विषया पर्यावरण आणि विज्ञान विषयाचा सहसंबंध असल्यामुळे नेहमी चांगल्याने अभ्यास करा.
- भूगोलचा अभ्यास टाळणे म्हणजे भू च्या गोल म्हणजे शुन्य (Zero) होते होय.

CSAT (पेपर क्र.२)

- या विषयाची वेगळी तयारी न करता रोज दुपारी व रात्री झोपण्या आधी गणिते व Reasoning चे Problems solve करावे.
- उतारे जास्त अवघड असतात. उतारे सोडवतांना जर तुम्ही Science background चे असाल तर विज्ञानाशी संबंधीत उतारे इंग्रजीतच वाचावे. इतर शाखेच्या विद्यार्थ्यांनी माझ्यामते इंग्रजीतच उतारे सोडण्याचा प्रयत्न करावा.
- English मध्ये उतारे सोडवण्याचा फायदा असा की मराठीत एका शब्दाला पर्यायी शब्द भरपूर असतात पण इंग्रजीत मोजकेच शब्द असल्याने ते समजण्यास सोपे जाते. तसेच काहीवेळा मराठीत प्रश्नांमध्ये व्याकरणाच्या किंवा छपाईच्या चुका होऊ शकतात म्हणून MPSC च्या प्रश्नपत्रिकेवरच नमूद असते की मराठीत काही चुका असल्यास इंग्रजी माध्यमाचा वापर करावा
- आधी संपूर्ण उतारा वाचावा की आधी प्रश्न वाचावे व नंतर उतारा वाचावा याबाबत तुम्ही स्वत:ची Strategy तयार करावी. Practice करतांना दोन्ही पद्धती वापरून स्वत:ला सोईस्कर पर्याय निवडावा.

गणित

- Basic, Advance Math वर जास्त भर दयावा कारण यावरील प्रश्न परीक्षेत हमखास विचारतात.
- वर्गात शिकवलेल्या Short Trick वर उजळणी करणे
- प्रत्येक टॉपीकचे concept समजुन घेणे. ज्यामुळे प्रश्न सोडवितांना वेळ वाया जाणार नाही.

बुध्दिमापन चाचणी

- सराव करण्याशिवाय पर्याय नाही.
- प्रश्न सोडवण्याचा वेग वाढवण्यावर अधिक भर दयावे.
- या विष्याचे प्रश्न सोडवतांना प्रश्न कठीण वाटल्यास तो प्रश्न सोडून लगेच दुसरा प्रश्न सोडवण्यावर भर दयावा.

इंग्रजी उतारा

- रोज १ उतारा सोडविणे व इंडियन एक्सप्रेस मधील संपादीकीय वाचन करणे.
- इग्रजी शब्दार्थावर विशेष भर देणे. त्यामुळे उताऱ्याचे आकलन करणे सोपे जाते.

परीक्षेला जाता जाता.......

- परीक्षेच्या अगोदरच्या दिवशी अभ्यासाचा ताण घेऊ नये. परीक्षेचा निकाल मागील काही महिन्यांच्या प्रयत्नांवर निर्धारित होतो. शेवटच्या दिवशी अभ्यास केल्याने / न केल्याने विशेष फरक पडणार नाही.
- परीक्षेच्या अगोदरच्या रात्री ६ ते ८ तास पूर्ण झोप आवश्यक
- परीक्षा केंद्रावर वेळेअगोदर हजर राहणे.
- परीक्षेच्या दिवशी व पहिला पेपर झाल्यानंतर प्रश्नांची चर्चा टाळावी.
- परीक्षेच्या अगोदर व मधल्या सुट्टीमध्ये वाचन टाळावे, त्याऐवजी शांत राहण्याचा प्रयत्न करावा.
- पेपर सोडवतांना Cut off चा विचार करू नये Cut off- हा पेपरची कठिण्यपातळी व एकूण पदसंख्या यावरून निर्धारित होते. यात दरवर्षी बदल घडून येतो. तेव्हा Cut off ची चर्चा/विचार करणे व्यर्थ ठरते.
- पेपर सोडवितांना प्रश्नांच्या संख्येऐवजी अचुकचतेवर (Accurarcy) भर द्यावा.
- सर्वसाधारण पणे पेपर मध्ये एक Decent Attempt म्हणजे १०० पैकी किमान ७० ते ७५ प्रश्न व मध्ये (८० पैकी ५५—६० प्रश्न) सोडविणे आवश्यक अर्थातच, Accuracy असणे आवश्यक आहे. पेपरच्या काठिण्यपातळीनूसार आपण प्रश्नांच्या संख्येत बदल करावा.
- पूर्वपरीक्षेच्या निकालाची वाट न बघता. मुख्य परीक्षेची तयारी सुरू ठेवावी.

राज्यसेवा (पूर्व) परीक्षा संदर्भ पुस्तकांची यादी

सामान्य अध्ययन (पेपर क्र. १)

अ.क्र.	विषय	पुस्तकांची नावे
१.	भूगोल (महाराष्ट्र, भारत आणि जग)	१.वर्ग ४ थी ते १२ स्टेट बोर्डाची पुस्तके (पायाभूत माहितीकरीता) २.महाराष्ट्राचा भूगोल - ए.बी. सवदी किंवा दीपस्तंभ प्रकाशन ३. ए.बी. सवदी मॅप पुस्तक किंवा ऑक्सफेर्ड किंवा ऑरीन्टल मॅप पुस्तक ४. वर्ग ११ वी ते १२ वी NCERT ची पुस्तके (English Medium करीता)
२.	इतिहास (प्राचीन, मध्ययुगीन, आणि आधुनिक)	१.६ वी, ८ वी, व ११ वी स्टेट बोर्डाची पुस्तके २.आधुनिक महाराष्ट्राचा इतिहास - अनिल कठारे किंवा गाठाळ ३. आधुनिक भारत- ग्रोवर आणि बेल्हेकर ४. वर्ग ८ वी, ९वी, १०वी आणि १२ वी NCERT ची पुस्तके (English Medium करीता)
३.	भारतीय संस्कृती	१. ११ वी NCERT ची पुस्तके (Indian Arts)
४.	भारतीय राज्यशास्त्र	१.९ वी ते १२ वी स्टेट बोर्डाची पुस्तके (पायाभूत माहितीकरीता) २.इंडियन पॉलिटी - एम लक्ष्मीकांत (मराठी/हिंदी/English) किंवा रंजन कोळंबे ३. वर्ग ६ वी ते १२ वी NCERT ची पुस्तके (English Medium करीता)
५.	पंचायत राज	१.किशोर लावटे सर - ज्ञानदीप प्रकाशन
६.	भारतीय अर्थव्यवस्था	१.भारतीय अर्थव्यवस्था - रंजन कोळंबे किंवा २. भारतीय अर्थव्यवस्था - देसले सर (दीपस्तंभ प्रकाशन) ३. वर्ग ९ वी ते १२ वी NCERT ची पुस्तके (English Medium करीता)
७.	सामान्य विज्ञान	१. वर्ग ५ वी ते १० व १२ वी (बायोलॉजी) स्टेट बोर्डाची पुस्तके २. विज्ञान आणि तंत्रज्ञान - सचिन भस्के किंवा रंजन कोळंबे ३. वर्ग ६ वी ते १० वी NCERT ची पुस्तके (English Medium करीता)
८.	पर्यावरण	१. पर्यावरण परिस्थितीकी - डॉ. अभिजित घोरपडे २. Environment – Shankar IAS (English Medium करीता)
९.	चालु घडामोडी	१. लोकराज्य, योजना (मासिक) २. वर्तमानपत्र - लोकसत्ता, महाराष्ट्र टाईम्स, The Hindu, Indian Express.
१०.	ठोकळा	१. एकनाथ पाटील (झटपट पुरावृत्ती Revision साठी)

CSAT (पेपर क्र. २)

अ.क्र.	विषय	पुस्तकांची नावे
१.	बुध्दिमापन चाचणी	१. बुध्दिमापन चाचणी - अनिल अंकलगी किंवा अजित पवार
२.	अंकगणित	१. गणित क्लुप्त्या आणि अत्तरे - पंढरीनाथ राणे किंवा अंकगणित- कोकिळा प्रकाशन आणि ज्ञानदीप प्रकाशन २. Quantitative Aptitude – R S Agrawal (English Medium करीता)
३.	CSAT (Practice मराठी व इंग्रजी उताऱ्यावरील प्रश्नांसाठी)	१. मागील ५ वर्षाच्या आयोगाच्या प्रश्नपत्रिका २.राजपथ प्रकाशन किंवा CSAT ज्ञानदीप प्रकाशन